

**ประสิทธิภาพผลการป้องกัน
การเกิดอันตรายกิริยา
ระหว่างยาต้านมะเร็ง
ชนิดรับประทานกับยาอื่น**

ศิรินภา โคตรจันทร์

ชื่อเรื่อง : ประสิทธิภาพการป้องกันการเกิดอันตรกิริยาระหว่างยาต้านมะเร็งชนิดรับประทานกับยาอื่น
ผู้วิจัย : นางสาวศิริณา โคตรจันทร์, นางสาวพิชามญช์ ญาณศุภวงศ์
หน่วยงาน: งานบริการเภสัชกรรมผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลมะเร็งลพบุรี

บทคัดย่อ

อันตรกิริยาระหว่างยากับยาถือเป็นปัญหาสำคัญในโรคมะเร็ง เนื่องจากผู้ป่วยมักใช้ยาหลายชนิดควบคู่กับการรักษาโรคมะเร็งซึ่งอาจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่าพารามิเตอร์ทางเภสัชจลนศาสตร์ของยาได้ ส่งผลให้ประสิทธิภาพของยาเพิ่มขึ้นหรือลดลงแล้วอาจทำให้กระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย แต่การวิจัยทางคลินิกในโรคมะเร็งนั้นยังถูกละเลยทำให้ข้อมูลความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วยนั้นมีจำนวนน้อย ดังนั้นการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นถือว่ามี ความสำคัญ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อัตราการเกิดอันตรกิริยาระหว่างยาต้านมะเร็ง ชนิดรับประทานกับยาอื่นที่เกิดขึ้นจริงจากการสั่งใช้ยาและที่มีการให้คำแนะนำทางคลินิก (interventions) ด้วยระบบการป้องกันการเกิดอันตรกิริยาระหว่างยา เป็นการวิจัยแบบปฏิบัติการ (Action Research) กลุ่มตัวอย่างคือ ใบสั่งยาที่มีการสั่งจ่ายด้วยยาต้านมะเร็งชนิดรับประทานที่เกิด อันตรกิริยากับยาอื่น โดยรับบริการจ่ายยาจากงานบริการเภสัชกรรมผู้ป่วยนอกเท่านั้น เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกและแบบติดตามผู้ป่วย รวมทั้งแบบฟอร์มรายงานผลการเกิดอันตรกิริยา ระหว่างโรงพยาบาล/สถานพยาบาล เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม 2562 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาได้แก่ จำนวนและร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า มีใบสั่งยาที่มีการสั่งจ่ายด้วยยาต้านมะเร็งชนิดรับประทานทั้งหมดจำนวน 1,528 ใบสั่งยา และมีใบสั่งยาที่ได้รับการสั่งใช้คู่ยาที่มีแนวโน้มเกิดอันตรกิริยาตามบัญชีที่ติดตาม จำนวน 8 ใบสั่งยา คิดเป็นร้อยละ 0.52 ของใบสั่งยาทั้งหมดที่มีการสั่งจ่ายยาดังกล่าว โดยอัตราการเกิด อันตรกิริยาระหว่างยาต้านมะเร็งชนิดรับประทานกับยาอื่นที่เกิดขึ้นจริงจากการสั่งใช้ยาและที่มีการให้ คำแนะนำทางคลินิก(interventions) คิดเป็นร้อยละ 75 ของใบสั่งยาทั้งหมดที่แพทย์สั่งใช้ยาที่มี แนวโน้มเกิดอันตรกิริยาตามบัญชีที่ติดตาม โดยผู้ป่วยส่วนมากได้รับการวินิจฉัยเป็นมะเร็งเต้านมร้อยละ 62.5 และยังพบว่าผู้ป่วยมีภาวะโรคร่วมมากถึงร้อยละ 87.5 ซึ่งส่วนมากเป็นผู้ป่วยรายใหม่ที่เพิ่งได้รับ ยาต้านมะเร็งชนิดรับประทานเป็นครั้งแรกร้อยละ 62.5 คู่อันตรกิริยาที่พบมาจากการรับยาจากแหล่งอื่น ร้อยละ 75 ยาต้านมะเร็งชนิดรับประทานที่สั่งจ่ายโดยแพทย์มากที่สุดคือยา Tamoxifen คิดเป็นร้อยละ 50 โดยยา Warfarin เป็นยาาร่วมที่เกิดอันตรกิริยามากที่สุดร้อยละ 37.5 พบว่ากลไกทางเภสัช จลนศาสตร์ทำให้เกิดอันตรกิริยาระหว่างยามากที่สุดร้อยละ 62.5

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า โรงพยาบาลควรมีการพัฒนาโปรแกรมเพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานและทำให้ระบบการป้องกันการเกิดอันตรายระหว่างยาสมบูรณมีประสิทธิภาพมากขึ้น ร่วมกับการขอความร่วมมือจากพยาบาลให้ช่วยแจ้งผู้ป่วยนำยาที่ได้รับจากแหล่งอื่นมาด้วยทุกครั้ง และอาจมีการติดตั้งเคอร์ติเดตามการใช้ยาของผู้ป่วยที่แพ้ประวัติเพื่อเป็นการเน้นย้ำสหวิชาชีพให้เฝ้าระมัดระวังผู้ป่วยเป็นพิเศษ อุบัติการณ์การเกิดอันตรายที่เกิดขึ้นนั้นในความเป็นจริงยังไม่ทราบแน่ชัดว่าผู้ป่วยได้รับผลที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา ดังนั้นควรมีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องต่อไป